

אוצר בנאות דשא

חידושים נפלאים המושכים את הלבבות
רעיונות משלים ומעשיות מרתקים
וסיפורים מגדולי הדורות
על פרשת השבוע

פרשת שופטים

מלוקט מתוך הספר הנפלא

"בנאות דשא" על התורה

מאת הרב הגאון ר' דוד שאול גרינפלד שליט"א

תגובות והערות סיפורים חידושים ורעיונות יתקבלו בברכה בדוא"ל
וכן לקבלת הגיליון בדוא"ל יש לשלוח בקשה ולציין "בנאות דשא"

או בטלפון 052-7111001 או 3048927@gmail.com

קוראים יקרים! עד עתה יצאו לאור הספרים בנאות דשא: בראשית, שמות, ויקרא, ובמדבר.
עתה עומד לצאת לאור הכרך האחרון על חומש דברים, והחידושים שבעלון זה נלקחו מתוך הספר העומד לצאת לאור
עולם בעזרת השם. הוצאת הספר לאור כרוכה בעלויות רבות - כל תרומה תתקבל בברכה.

ניתן לתרום למען הדפסת הספר, לע"ג ולרפואה ולהצלחה. 3048927@gmail.com או בטלפון 052-7111001
אלפים קראו את הספרים שיצאו עד עתה ע"י הרב המחבר בעברית ובצרפתית, והכרך האחרון המשלים את הסדרה
הוא מרתק במיוחד כמו שניתן להיווכח בעלון זה.

תוכן עניינים - ניתן להקיש ולעבור ישר לנושא

- 1..... שוחד
- 1..... האם השוחד "חוק" או "משפט"? !
- 2..... אפילו מתן בסתר עלול לעוור עיני חכמים
- 2..... וחוששני שזה שוחד מהציונים
- 3..... האם גם פרה למשלוח מנות – קרוי שוחד?
- 3..... איסור שוחד – לאו דווקא בדיינים
- 3..... מה? גם שוחד וגם חרם דרבינו גרשום??
- 4..... שוחד? – אני לא בעסק! !
- 4..... לשוחד יש טעם טוב !
- 5..... שוחד יתכן לא רק בדין
- 5..... שוחד לשופט נוכרי
- 6..... האם גם שופט ישראלי [בערכאות] מותר לשחד??
- 6..... מקרה הפוך של שוחד לשופט
- 7..... הקבלן היהודי שהפך לשופט של הפועלים הערביים
- 7..... לא קל להיות עדים
- 8..... שהתחיל במצווה יגמור!!
- 8..... בעלי מארה
- 8..... הבנים מתחילים במצווה ואני גומר!!
- 9..... להרבות סוסים זה בחזקת סכנה רוחנית
- 9..... לנסוע לחו"ל זה מסוכן לא פחות מלהרבות סוסים
- 10..... יש הנוטש תורתו למען סוס – ויש הממיר סוס בתורה

שוחד

"ולא תיקח שוחד כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים". [ט"ז י"ט]

נכנסה האות שי"ן אל הקב"ה ואמרה לו: רבוננו של עולם, יהי רצון שבי תברא העולם.

ענה לה הקב"ה: לא אעשה רצונך, לפי שאת שוא, ושוחד. [מדרש עשרת הדברות]

האם השוחד "חוק" או "משפט"!!

חוק

כידוע מצוות התורה התחלקו לשתי קטגוריות, אחת **חוקים**, היינו המצוות שאין אנו מבינים את טעמן, ואנו מקיימים אותם משום שכך גזר עלינו הקב"ה, וכגון מצוות מאפר פרה אדומה אמרו רבותינו: [במדבר רבה פרשת חוקת פרשה י"ט], "ולא המת מטמא ולא המים מטהרין", אלא אמר הקב"ה: "**חוקה חקקתי** גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזרתי". דכתיב: "זאת חוקת התורה!"

משפט

וישנם מצוות הקרויות **משפטים**. היינו: מצוות שכליות שיש לנו בהם השגה והבנה, כגון: כבוד הורים, לא תגזול, ועוד.. מצוות שניתן להבינם בשכל, ואף אילולי נצטוונו בהם, השכל הישר מחייב אותם. [ואף מי שלא למד ולא שנה מחויב בהם, מחמת ההיגיון הבריא שיש באותם מצוות].

נחלקו רבותינו, האם האיסור על הדיין לקבל שוחד, האם האיסור הוא **מחוקי** התורה? או **ממשפטי** התורה.

שוחד הוא משפט

דעתו של אחד מגדולי הדור הקודם היתה, **שוחד הוא ממשפטי התורה**. דהיינו: שיש טעם והגיון בריא שדיין לא יקבל שוחד, ולו מהטעם הפשוט: שהכסף באופן טבעי יטה את ליבו של הדיין לכיוונו של נותן השוחד, וכיצד יוציא את הצדק לאור?

שוחד הוא חוק

אולם לעומת זאת **"החזון איש"** בספרו "אמונה ובטחון" [פרק ג' סעיף ל']. תקף בחריפות דעה זו, וקובע נחרצות: **"שאין הזהרת השוחד מכלל המשפטים אלא מכלל החוקים"!!**

היינו, השוחד מעוור את עיני החכמים באופן **סגולי**. אולם באופן טבעי השוחד לא אמור להוות משקל בשיקול דעתו של החכם, כי דעתו של החכם היא אובייקטיבית לחלוטין, ועבור שלמונים לא יסטה החכם, כהוא זה מהאמת האבסולוטית וכסימוכין לכך מוכיח "החזון איש" ממעשים שבכל יום, שחכם יכול לפסוק לעצמו על בהמה אם טריפה, על אף שעומד כאן על כף המאזניים שיקול של הפסד כספי ניכר, ואפילו אם החכם הוא דל ואביון, יכול הוא להורות לעצמו.

ואם יראה לנכון להכשיר את הבהמה, הרי הבהמה כשרה למהדרין, ללא פקפוק. ואנחנו לא נבוא להרהר על הרב, שמא הכשיר את הבהמה משיקול כלכלי גרידא. וזאת "כי אנו בטוחים בחכמים שהנם מורמים מעם ומפחיתות כזו. **כי אצל החכם-האמת תמיד נר לרגלו ואור לנתיבתו.**

השוחד מעוור גם בתת מודע

לאור הדברים, קבע "החזון איש": שהאיסור על הדיין לקבל שוחד, היא מחוקי התורה, ומעוורת את עיני הדיין באופן סגולי לחלוטין. א"כ יש להניח שהשוחד מסוגל לעוור את עיני החכם, גם אם אינו מודע לכך שקיבל שוחד, **וכפי שניווכח במעשה הבא עם הרבי מאפטא:**

אפילו מתן בסתר עלול לעוור עיני חכמים

מעשה שאירע עם הרבי מאפטא, בעת שישב על כס הרבנות בקולבסוב, באו פעם לפניו שני בעלי דין, לדין תורה. יתר הדיינים לקחו שוחד והיו נוטים לצד אחד, אולם הרבי מאפטא גילה כלפיהם התנגדות נמרצת והוכיח להם שאין ההלכה כמותם.

יעצו הדיינים לבעל הדין כי ישחד גם את הרב. אך כיצד עושים זאת? והלוא בשום פנים ואופן לא יסכים הרב לקבל שוחד? יעצו לו אפוא לשלשל בחשאי סכום כסף ניכר לכיס בגדו של הרב.

בעל הדין עשה כעצתם ואיש לא ידע דבר על כך.

למחר, כאשר ישב הרב להמשיך בדין תורה, הרגיש כי דעתו החלה להסס בדבר, וכי קם בו רצון להסכים עם דעת הדיינים.

מיד דחה את ישיבת בית הדין, וכל אותו היום בכה והתחנן לפני רבונו של עולם, כי יאיר את עיניו לראות את האמת.

כך עברו ימים מספר, עד אשר גילה הרב את הכסף בכיסו, ומיד הבין כי בעל הדין הוא אשר שם את הכסף בכיסו, כדי לשחדו.

כל כך גדול הוא כוחו של השוחד, שאפילו אם הדיין אינו יודע מאומה על כך, בכל זאת זה משפיע על שכלו לסלף דעתו.

זהו פירוש הפסוק: "ויסלף דברי צדיקים" – אמר הרב מאפטא זצ"ל: אפילו אם הדיין מוסיף להיות צדיק גם אחרי קבלת השוחד, שכן הוא לא ראה ולא ידע מאומה על כך, בכל זאת יש בכוחו של השוחד לסלף את בינתו ואת דבריו.

וחוששני שזה שוחד מהציונים.

היה זה סמוך לגמר מלחמת העולם הראשונה, כשניצני ההשתלטות של ההסתדרות הציונית הופיעו באופן.

בוקר אחד מיד אחרי תפילת שחרית, הרגיש בנו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל בדבר מוזר שעושה אביו הצדיק, שלא כהרגלו. לובש את מעילו ויוצא לרחוב עוד לפני שאכל פת שחרית.

הבן שהכיר צעדיו והליכותיו של אביו, הצטרף אליו באמתלה כלשהי. משום שסקרנותו גברה.

והנה פוסע הרב בצעדים נמרצים לבנק, ניגש לפקיד הממונה על ההעברות לחו"ל, מושיט לו "הודעת העברה", על מאה דולר ומצווה עליו להחזיר לשולח.

הבן בתמיהה ותרעומת פנה לאביו: מדוע אבי תעשה זאת? והלוא בני הבית גוועים מרעב, וכן ילדיי. ומדוע תשיב את הסכום הנכבד שקיבלת??

צדקת בני, אבל מה אעשה שמעולם לא קיבלתי מתנת חנם, ואפילו אם הייתי רוצה הפעם לעבור על מידתי כדי להציל את בני ביתי מרעבון, לא אוכל לעשות זאת. משום שבהודעת ההעברה לא צוין שם השולח, וחוששני שזה שוחד מהציונים להעבירני על דעתי, ולפיכך מיהרתי להחזיר את זה עוד בטרם טעמתי משהו, "ויפה שעה אחת קודם"..

ואם הקב"ה ירצה לפרנסני, הרבה דרכים למקום. [לקוח מהספר "חכמת חיים"].

האם גם פרה למשלוח מנות – קרוי שוחד?

"לא תטה משפט.. ולא תיקח שוחד"

ועוד דוגמא ללקיחת שוחד שחכמים הקפידו להתרחק ממנו:

ידוע המקרה שסיפר אותו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל: על דודו מרן הגרא"ז מלצר זצ"ל, שקיבל מגביר חשוב - משלוח מנות חריג במיוחד.

בעת היותו בסלוצק החליט יהודי אחד מתושבי העיר להביא לרב "פרה שלימה" כמשלוח מנות. כדי לצאת ידי חובה, הניח על גבה של הפרה שתי מנות אוכל וכך שלחה אל מרן.

מאחר והיה אדם חשוב, לא היתה באפשרותו של הרב לסרב, וע"כ קיבל את הפרה כמשלוח מנות.

לקראת הפסח - הגיע שוב היהודי לביקור חג, והפעם ביקש מאת הרב בקשה: "יש לי חבר שנודע כשוחר טוב, וברצוני לבקש שהרב יאזן לקבלו בין שאר השוחטים של העיר".

במקום להשיבו דבר, לקח את הפרה והחזירו לבעלים. קח סיפר הרב שך זצ"ל.

"אין אני מוכן שמאן דהו יחשוב שהוא יכול לקנות אותי ואת השחיטה שלי על ידי משלוח מנות", אמר. [ויעויין פתחי תשובה, חושן משפט ט' א].

איסור שוחד – לאו דווקא בדיינים

בפתחי תשובה חושן משפט סימן ל"ד הלכות עדות ס"ק כ"ז, מביא בשם הפלפולא חריפתא [סנהדרין פ"ג ס' י"ז]: שמדברי הרא"ש נשמע - שאיסור שוחד לא נאמר רק בדין תורה, אלא גם בנותן קנסות.

ולפי זה כל אדם שממונה על הציבור אסור לו ליטול שוחד.

מה? גם שוחד וגם חרם דרבינו גרשום??

אנשי קהילה פלונית, התאספו יחדיו לקבל עליהם רב ומורה, והיו מסכימים על ד' רבנים שיבחרו בקלפי. וזכה האחד ברוב קולות.

אחר איזה ימים קול המון סוער, כי הרבה מאנשי הקהילה קבלו שוחד ממון מקרובי הרב, חתום מאחד מאנשי הקהילה ששלח לאחיו המתגורר בעירו של הרב. ויען כי הרגישו אנשי הקהל שימצאו בו דבר סתר מהנ"ל, פתחוהו ומצאו כתוב בו שהוא מבקש מאחי הרב שיתן לו את חלקו מהשוחד שמגיע גם לו, ושיהיה זהיר לשלוח חלק כל אחד ואחד כפי שנדברו.

ואז הגיעו אנשי הקהילה אל החתם סופר בקובלנה לומר: מעתה לא יחפצו ברב המקובל עליהם הנ"ל. כי היה הכל בפסלנות, ועל ידי זה מתגבר המחלוקת. [מספר חתם סופר חו"מ ס' ק"ס]

נורא מאד התנהלות חשיבתם של חכמינו בכל הדורות.

זמן ממושך טיפל החתם סופר זצוק"ל בעניין השוחד ומינוי הרב לרבנות. אך נקודת אור אחת ענקית השפיעה עלי במיוחד.

שימו לב! מה שהציק לגאון הדור החתם סופר היה: שאנשי הקהילה פתחו את המכתב ועברו על "חרם דרבינו גרשום".

כולם התמקדו על עניין השוחד ומינוי הרב. אך על מה חושב הצדיק מעבר לכל המהומה שנוצרה (ובצדק)? על דבר לכאורה פעוט. פתיחת המכתב ללא רשות הבעלים. נורא מאד.

שוחד !? – אני לא בעסק !!

עוד בהיותי אברך צעיר, כשהחלה המשפחה לגדול, רציתי למכור את דירתי הצנועה ולהשקיע בגדולה יותר לרווחת בני משפחתי.

מצאתי קונה. וכשבדקנו, התברר שאין טאבו מאושר על דירתי. תמיהתי גדלה כשהגעתי לעורך הדין שעסק בענייני, עוד בקניית הדירה לפני נישואי.

מה עושים ? נוסעים לתל אביב ומבקשים מאותו עורך הדין להסדיר ענין זה במהירות, שלא תצא תקלה מתחת ידי.

שכחתי כי השנים חלפו עברו, וגם העורך דין הזדקן ויצא לפנסיה. מצטער, אמר לי: איני עובד יותר. כפי שהנך רואה פרשתי לגמלאות.

התחננתי על נפשי והוא בשלו. עד אשר נענה לי ואמר: המתן. אלך לבדוק מה דינו של תיק זה, אם עדיין קיים בכלל. רגעים ספורים לאחר מכן הגיע, והתיק בידו. תקשיב לי טוב ! ראשית: הקבלנים ברחו מן הארץ. שנית: אנסה כפי יכולתי אך הדבר יעלה לך \$10,000 תבין ותקילין.

בלעתי את רוקי והתאמצתי לא להשמיע אנחה שלוחצת. שילמתי חלק מהסכום, והיתר כשיסיים ויצליח. תוך זמן קצר נתקבלה השיחה הגואלת: תגיע מהר. היה לך נס גדול והעניין צלח.

שמחתי היתה רבה. הוצאתי סכום גדול מאד, אך כדאי הוא הדבר.

כשהגעתי וקיבלתי לידי את המסמך שאלתי: אני את שלי שילמתי. אך אמור נא לי. מדוע סכום כזה גבוה מאברך שאין לו !?

הוא נעץ בי עיניים כועסות וענה: וכי חשבת שלקחתי את כל הסכום לכיסי ? והובילני אל הדלת.

כשהייתי בדרכי הביתה הרהרתי בדבר והבנתי. הוא שיחד את האנשים. כפי שאומרים: שימן את הגלגלים.

הדבר לחץ על מוחי, ופניתי לרב שיפתור בעייתי. האם אני אחראי לשוחד ? אולי אסור לי ליהנות מהעסקה ? !

יצאתי עם תשובה בידי. אינך אשם. אתה לא שיחדת אף אחד. נתת לו דמי טרחת עו"ד, ואין אתה אמור לדעת מה הוא עושה עם הסכום. זוהי בעייתו.

לשוחד יש טעם טוב !

לקראת סוף שירותי בצבא, הועברתי לשרת ב"שדה דוב", כאחראי על גיוס רכבים.

יושב אני מרווח על כיסא במשרדי הממוזג עם כוס קפה מהביל, ונכנסים לפי התור אנשים שקיבלו צו גיוס לרכבם. היום הגיעו לאימות כתובתם, ולחתום על אישור שבכל רגע של חובה יגיעו במהירות וימסרו רכבם לצורך כוננות.

כולם לפי הסדר נכנסים, נרשמים חותמים ויוצאים. אחד מהם חביב במיוחד סיפר לי כי מתעסק הוא עם בשרים משובחים. ותוך כדי שיחה השאיר לידי קופסה סגורה ואמר שיחזור לקחתה.

הלחץ של האנשים גבר ואני משכתי בכתפי והמשכתי ללא התייחסות לנאמר.

כשסיימתי את ההרשמה, שמתי לב שהקופסה עדיין נמצאת ולא חזר לקחתה.

מטעמי בטיחות פתחתי אותה ולעיני נגלו חתיכות בשר כבש מסודרות יפה, ומגרות.

מה עלי לעשות כעת ? הבשר ללא מקרר, חם היום ויכול להסריח לי במשרד. לפתע עיני צדה פתק הדבוק לתחתית המכסה.

לסרן דוד שאול שי צנוע ממני...

מה אני עושה כעת ? ובנוסף איני אוכל מהכשר זה.

קראתי לאחד החיילים, ומסרתי לו את החבילה. לכו ותינהו כל החברה.

ומאחד אחר שגם התחבב עלי קיבלתי קופסא יפה מסודרת עם פירות המושכים את העין. את זה כבר לקחתי הביתה בשמחה. איכלו ! אמרתי לילדי. פירות טעימים ובריאים וכמובן מעושרים כדין.

ממתנות כולנו נהנים. לא כן?

הגיע הזמן שנשלחו צווי גיוס לרכבים, ובעליהם הגיעו. אחד לאחד נכנסו עם תלונות ומענות. האחד- אשתו כורעת ללדת. השני- בנו חולה וכדומה. לפתע רואה אני אחד שקורץ לי בעינו.

הופה !! האסימון נפל לי. זהו פשר המתנה. ואני לתומי חשבתי שסתם התחבבתי עליהם.

עכשיו אני מצוי לפני דילמה קשה. אני האחראי היחיד לסיטואציה מביכה זו.

רק אני בסמכותי חייב להחליט איזה רכב עלי לגייס. ואני מחויב לגייס כ-30 רכבים בו במקום. ראשי מתחיל להלוטש בי. מי כן ומי לא?

עמדתי לפני ניסיון קשה ביותר. זוהי מטרת השוחד. ולא עיניי הירוקות. ואני לתומי חשבתי, שמצאתי חן בעיניו. בלית ברירה שחררתי אותם השניים, אך הבנתי דברי חז"ל: שהשוחד מעוור עיני חכמים.

שוחד יתכן לא רק בדין

הרה"ג הרב זילברשטיין שליט"א בספרו "חישוקי חמד" דן בשאלה: האם מותר למנהל בית ספר להפעיל את קשריו ע"מ שבנו יקבל משרת מלמד?

והתשובה היא: יש מקום לדון בזה מצד איסור שוחד. שאסור אף בדבר שאינו דין תורה, אלא דרך קנס בעלמא, ולכן הנאמנים על הציבור, אף הם יזהרו מלקבל מתנות על דיניהם. ולפי החתם סופר [חו"מ סימן ק"ס]: שהמקבל שוחד אסור לדון בענין מינוי רב, אפילו שאין זה דין תורה. ואולי אף בענינו הדבר אסור.

ולפי הגר"ח קנייבסקי שליט"א: דהכל לפי הענין, ויש מקרים שהדבר מותר לפי ראות עיני הרב שידוע את כל השיקולים והצדדים.

ולעומת זאת, באחד מהמקומות שלימדתי, המנהל הזהיר אותנו לפני פורים לא לקבל משלוחי מנות מהורי הילדים, מחשש לשוחד.

אך מה גברה המהומה בין הצוות, כאשר נודע כי דווקא בחדרו של המנהל עצמו נערמו כל המשלוחי מנות היקרים.

ברור לכל מהי הסיבה. מאחר וההורים רצו שהמנהל יכתוב המלצות חמות על הילדים שלהם.

נפל בכפליים- גם שיחד וגם הפסיד

אחד מתושבי העיר החל בהרחבת ביתו, ולא קיבל היתר בניה מהעירייה.

בעודו מסמן לפועל המזיע להחל בקדיחה, נפל צילו של אדם גבה קומה על הקיר. בעל הבית פנה במהירות לראות מי זה שהגיע לחצר ביתו, ולפתע נלפת באימה. פקח עירייה עומד ומחכה שיעצור את הבניה ויטיח אליו.

הוא החל לגמגם ולהסביר, אך הלה מראהו קשוח והחלטי לקנוס אותו קשות.

במהירות שלף הבעלים את ארנקו ודחף לכף ידו של פקיד העירייה מספר שטרות מרשרשים, על מנת לשחדו ולהעלים עין מהבניה הבלתי חוקית.

הלה נפנה מהמקום והלך לדרכו.

שבועיים של עבודה אינטנסיבית בבית, ולפתע מתקבל מכתב רשמי מהעירייה: כבודו מוזמן לשלם קנס של...

ליבו הפסיד לפעום כמעט. מה פשר הדברים האלו? והלאו שיחדתי אותו. אך.. איך ניתן ללכת לעירייה ולומר שאותו פקיד סידר אותו? איך יתכן לומר בעירייה שהוא שיחד את הפקיד?

יצא אם כן- שגם שיחד ושילם סכום נכבד, וגם צריך עתה לשלם קנס ולעצור את הבניה.

לסיכום: אין תועלת לאף אחד מהשוחד. ואין בזה ברכה.

שוחד לשופט נוכרי

החתם סופר [שו"ת חלק ו' ליקוטים סימן י"ד] כתב: לאסור לתת שוחד לשופט גוי, כיון שזה אחד משבע מצוות בני נוח, וגוי שלא מקיים ז' מצוות אלו – חייב מיתה. ונמצא שיהודי מכשיל אותו ועובר ב"לפני עיור לא תיתן מכשול".

ובסוף דבריו כתב: שאם היהודי יודע שהוא צודק, ואף הגוי מודה. רק שהשופט מתעצל ומעדיף להצדיק הגוי בן דתו, ולא את היהודי - במקרה כזה מותר לשחד את השופט. לא על מנת לשחד, אלא בכדי שהשופט יתיישר בשכלו וישפוט בצדק. יוצא: שבעיני השופט שניהם יהיו שווים בעיניו. האחד בגלל שהוא בן דתו, והשני [להבדיל מהגוי] בגין כספו. ואז יוכל להתחיל לשפוט ביושר.

האם גם שופט ישראלי [בערכאות] מותר לשחד??

בית משפט השלום בחיפה חייב מקווה "פרטית" לשלם 60,000 ₪ פיצוי לאשה שסורבה לטבול אצלם. השבוע התחוללה סערה קשה "בכנסת", עקב החלטת הבג"ץ האומרת: שגם המתגיירים הרפורמים יוכלו לטבול במקווה שהוקם ע"י המדינה.

אלא שמסתבר כי למרות שרוב המקוואות בישראל הן פרטיות, פועלים הרפורמים לפגוע בהם ובטהרתם. ובמקרה ניסיוני אחד הם גם הצליחו.

והמטרה היתה מקווה "חסדי טהרה", של מוסדות 'שבילי אור' בראשות הרב פרץ, בשכונת נווה שאנן שבחיפה, מקווה מפואר במיוחד, שהושקע בבנייתו הון עתק לצורך קירוב יהודים ליהדות.

אלא שלפני כחצי שנה התקשרה אשה לקראת נישואיה הקרבים, ואף הצהירה במועל פיה כי החתונה תהיה רפורמית ולא תתחתן כדת משה וישראל.

מפעילי המקווה דחו אותה בשאט נפש, ואמרו שלא יתירו לה לטבול ושתנסה במקווה אחר.

היא הגישה תלונה וכך נאמר בה: "ההחלטה שלא לתת לי לטבול במקווה היא אפליה על בסיס השקפה דתית, המנוגדת לחוק איסור אפליה בשירותים ציבוריים". [הבנתם? שירותים ציבוריים, ולא פרטיים]

מוסדות 'שבילי אור' טענו שזה מקווה פרטי וכאילו היתה דורשת להיכנס לביתם הפרטי, ולחלל אותו.

אך שופט "השלום" חשב אחרת.

השופט פסק קנס של 60,000 ₪ ועוד 7,000 להוצאות המשפט.

האם במקרה אבסורדי שכזה מותר היה לשחד את השופט שיתיישר שכלו ויפסוק בצדק? האם זה שופט השלום??

מקרה הפוך של שוחד לשוטר

נסיעות רבות ומגוונות עברו עלי ברחבי העולם [ברזיל, צרפת שווייץ וגרמניה], אך אחד מהמקרים מתאים במיוחד לעניין שבו עסקינן – שוחד.

כרגיל נוסע אני בדרכי לפאריז, ובמהירות מופרזת במיוחד.

עוצרים אותי לפתע שני שוטרי מקוף.

האם יודע אתה על איזו מהירות עמדת?

ואני לתומי מוציא מכיסי שטר של 200 יורו ומושיט לשוטר שפנה אלי. הוא הפנה פניו לעבר חברו ושאלו: ראית?? הוא מנסה לשחד אותי. על זה חייב הוא מעצר.

ראשי הולם בפראות. מה עושים? כנראה שכאן זה לא ברזיל. כאן השוטרים מקבלים שכר גבוה, לא כפי שהשוטרים העניים של ברזיל משוועים לכל דולר, ומוכנים להעלים עין ולהכניס לכיסם את השוחד. וכפי הנראה ממילא גם העונשים חריפים יותר.

סליחה פניתי לשוטר. זה לא שוחד. בכל מקום בעולם משלמים לשוטר במקום את קנס העבירה על החוק. ופשוט רציתי לשלם לכם.

ובידי הווה עובדא, כאשר נסעתי בכבישי שווייץ, ולפתע חניתי לצידי הדרך לרגע קט, על מנת לנוח. רק לרגע. פחדתי שהעייפות תגרום לאסון חלילה. אך לא ידעתי שישנו איסור לחנות בקטע זה של הכביש.

משום מקום הגיחו שני שוטרים ברכבם, ודרשו את הקנס. נאלצתי לשלם במקום.

הסברתי שאין עלי יותר מ-100 יורו, והם התעקשו שאסע אחריהם ויראו לי כספומט. וכך נאלצתי לשלם במקום 1000 יורו תבין ותקילין.

ואני חשבתי שגם כאן תקף חוק זה. המשכתי להסביר את עמדתי.

בסופו של דבר, השתכנע השוטר, הוציא את פנקסו, ונתן בידי את הקנס וה...כסף !! [אולי לא לקח את השוחד כיון שהיה עם שוטר נוסף].

הקבלן היהודי שהפך לשופט של הפועלים הערביים

בקריית ספר הכרתי קבלן בניה - שעבדו תחתיו פועלים ערביים רבים.

דווקא הוא הפך להיות נאמן בעיניהם ועשאוהו כשופט. לאחר שראו שאינו מפחד מאיש, וכל טעות שלהם, או ויכוח בינם לבין עצמם, היה זועם עליהם, ואף מצליף בהם מידי פעם וצועק.

והסביר לי: ערבים שהמנהל שלהם בבחינת: "אדם נושך כלב", כלומר שולט עליהם ביד רמה, יסמכו עליו ועל פסקיו. והתרגלו להביא לפניו את כל בעיותיהם, ולפיו יישק דבר.

וכל זאת למה?

מאחר והשופטים שלהם אוהבים שוחד, והרבה. ועל כן לא סמכו עליהם. ומי ישר בעיניהם יותר מהקבלן היהודי שהוא חכם, והכי חשוב גבר?!

***

לא קל להיות עדים

יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך. [י"ז]

כאשר מגיעים שני עדים לבית הדין ומעידים שראו פלוני עובר עבירה, ועדותם מתקבלת ע"י הדיינים, נפסק העונש [אחד מארבעת העונשים: סקילה, שריפה, הרג או חנק], בשעת הענישה חייבים להיות נוכחים גם העדים. ולהרוג את בעל העבירה פיזית.

כמה נורא. לא די להם לעדים שנאלצו להעיד, עוד מחייבים אותם להרוג ולחזות בעונש הקשה? וכי מה ולמה??

ויותר מזה. העד הראשון חייב - נניח בעונש סקילה, להיות זה שדוחף את הנאשם ומפילו למטה מהצוק. והעד השני צריך אף הוא להשתתף בהרג, ולזרוק עליו את האבן. וכך ממיתים אותו שני העדים. ואח"כ יתר הנוכחים ממשיכים לסקול אותו באבנים. וכו'.

קושיה: מאין נלקח הרעיון הזה לעשות כך, ולחייב את העדים??

חקרתי הרבה בנושא, ומצאתי בס"ד ארבעה תירוצים יפים ומשברים את האוון:

1. כמובן הראשון הוא לשיטת הרמב"ם, וכך הוא אומר [פרוש המשניות סנהדרין פ"ז מ"ג]: העדים הם אלו שראו את העובר עבירה, ועל כן ציווה הקב"ה ברוב חכמתו שהם יהיו אלו שיבצעו את גזר הדין. מאחר והם ראו במו עיניהם את האדם שעבר על אחד מארבעת האיסורים החמורים ביותר. ואילו הבית דין רק שמע את עדותם של השניים, אך לא ראה בפועל את העבירה.

התשובה לקושיה ששאלנו נשאה חן בעיני הרמב"ם, עד שהוסיף והדגיש כי- זהו "עניין נאה".

2. ולפי הרלב"ג [דברים י"ז ז]: כעת רוצה התורה להיות בטוחה שהעדים דוברי "אמת". כיון שרוב רובם של האנשים נוהגים לשקר. והיארך ידע בית הדין שאכן אמת בפייהם? כי הדיבור לא נחשב אצל אנשים למעשה. וע"י שהם יהיו אלו שיאלצו להרוג את האשם. וכשתגיע העת שיצטרכו לשלוח יד באדם זה, ייבהלו שבהבל פיהם גרמו להרגו. וכך בטוח שלא ישקרו.

3. "מלא הרועים" [דברים י"ז ו]: כשאדם רואה מעשה עבירה נגד ה' יתברך, המעשה גורם לקרר אצלו את האמונה בה'.

ואיך מצילים אותו מירידה כזו?

ע"י שפועלים נגד הרשע בכך שהוא עצמו חייב להורגו, וכך יוצא שעצם הדבר מחזק אצלו את האמונה בקב"ה. ולכן ציווה התורה שהעדים שראו אותו עושה מעשה עבירה, הם בעצמם יהרגו אותו.

ובכדי להבין את הנאמר לעיל, מפרש הכלי יקר [במדבר- י"ט כ"א]: שרפואת הנפש כרפואת הגוף. כשם שתרופה טובה לאדם חולה, ומזיקה לבריא, כך ברפואת הנפש- צום מטהר אדם שנטמא בעבירות, אך אדם טהור – אסור לו להחליש עצמו. וכן בבעל תשובה- אמרו במסכת יומא פ"ו: שבעל תשובה נקרא דווקא אם היה באותו מקום עם אותה אשה, ובאותו זמן, כיון שבמקום שחטא בעבר צריך דווקא שם להתגבר על יצרו. מאחר שכאן הוא טעם את טעם העבירה. ולכן רק בצורה הזאת יכול להתהפך ולהיות בעל תשובה אמתי.

ואפשר לומר גם אצלנו: עדים שראו אדם עושה עבירה, רק באופן כזה שהם בידיהם יהרגו אותו, יחזרו למוטב.

4. ולפי הכלי יקר [במדבר י"ט כ"א] : (בשם הרב ויטן שליט"א, החברותא שלי לשעבר),

"המתחיל במצווה אומרים לו גמור". וכיון שהם התחילו בעדויות- הם צריכים לגמור את המצווה של "ובערת הרע מקרבך".

שהתחיל במצווה יגמור!!

כותב רש"י: [מטות ל"א, ו], "אותם ואת פנחס": מגיד שהיה פנחס שקול כנגד כולם!

ומפני מה הלך פנחס, ולא הלך אלעזר?

אמר הקב"ה: מי שמתחיל במצווה [שהרג כזבי בת צור], יגמור.

א. האם מותר להשלים... כגון בתפילה: לפני שמסיים את התפילה ויוצא והולך לביתו. וכו'.

שאלתי את רבי ומורי- הגאון ר' שריה שליט"א את השאלה הנ"ל, וענה לי: שאמנם זה לא ממש לפי דין המתחיל וכו'.. אבל זה "כמו". ואין זה יאה לעשות כך.

ב. בבית הכנסת מוציאים ספרים רבים מהארונות, ולא משיבים אותם למקומם. האם יש כאן עניין של המתחיל יגמור?

אמר הרב: זה לא אותו דבר, אך עובר על דבר אחר. שלא קשור לענייננו.

בעלי מארה

ג. [ביצה ט"ז ב] רבי אליעזר היה יושב ודורש כל היום. ולאט לאט היו יוצאים חלק מהצבור שישב והקשיב.

ממש לקראת הסיום, יצאו האחרונים בטרם סיים דבריו.

עד עתה, רבי אליעזר שתק ולא הגיב. אך כאשר ראה ששומעי לקחו הולכים לכיוון היציאה, כעס נוראי אחזו.

כבר שמעת כמעט עד הסוף, ועכשיו אתה יוצא כשכמעט נסתיים השיעור?

פירושו של מעשה מכוער זה הוא: התחלת במצווה, גמור!!

הבנים מתחילים במצווה ואני גומר!!

באחת מתקופות חיי התגוררתי במונסי שבניו יורק, ועבדתי כמפקח בתלמוד תורה בשעות הבוקר.

יום בהיר אחד פגשתי ישראלי חובש כיפה, שעובד כמנהל מושב זקנים. אשר הציע לי בנוסף לעבודתי עם הילדים תוספת הכנסה לגמרי לא רעה.

הוא לקחני ברכבו עד לבניין מרשים ומטופח, והכניסני פנימה.

אתה תהיה אחראי ראשי על העובדים.

1. עליך לבדוק כל מזון שנכנס למטבח ולחתום לסוכנים שמביאים סחורה.

2. לדאוג שבזמן האוכל, כולם מגיעים לחדר האוכל, ולא נשאר אף זקן בחדרו.

3. [והכי חשוב], איננו סומכים על הזקנים ואף לא על האחיות שהן גויות, ויכולות להשמיט את מתן הכדורים לחולים הסופניים. אתה היחיד שאנו בוטחים בנאמנותך, שתוכל לתת לחולים מסוימים כדורים יקרים אלו, בדיוק בזמן האוכל.

העבודה לא נראתה מאד קשה, והשכר היה מכובד. מה רע?

אך אליה וקוץ בה. ראשי החל סחרחר עלי. מה פשר המילה סופניים?

בסופו של דבר אני ישראלי, ואיני מכיר את סוג הכדורים האלו. והחל חשד מתגנב לליבי.

בשעה שהגענו לבניין, עשה לי הבחור הישראלי סיבוב הכרות בכל הקומות, ואף הראה לי את המטבח. שם פגשתי את השפית שהיתה יהודית. כעת מיהרתי אליה ושאלה בפי: איזה סוג של כדורים הם אלו? !

תשובתה היתה "המכה בפטיש". נראה לי שאלו כדורים מסוכנים. יתכן שהמשפחה של החולים מעוניינים לחסל את הוריהם. גמגמתי דבר מה למעבידי החדש, ומיהרתי לרב תלמיד חכם גדול, שהיה אגב בנו של הרבי מקלוייזנבורג זצוק"ל.

הרב קיבלני במאור פנים וכשנקבתי את שם המוסד שבו החיליתי לעבוד, נרתע בבהלה.

כן, מה השאלה?

הסברתי את חששותי, והראיתי כדורים בודדים שהצלחתי להבריח בכיסי.

מיד ענה לי הרב: מהר וברח לך מהמקום הנורא ההוא. הבנים עייפים מלבוא וללכת ולטפל בזקניהם, וכך משלמים הם כסף רב לבעלי המקום ע"מ שיתנו כדורים אלו המקצרים חיי ההורים.

ועוד הוסיף הרב ואמר משפט שננעץ במוחי כחרב: "הבנים מתחילים במצווה, ואתה מסיימה".

***

להרבות סוסים זה בחזקת סכנה רוחנית

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וזה אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד. [י"ז ט"ז]

בירושלמי סנהדרין סוף פ' כתב: שאסור לחזור למצרים כדי להשתקע שם, אבל מותר לחזור לצורך מסחר.

"שפתי חכמים" מסביר: שאסור להרבות סוסים, מאחר ובמצרים יש את הסוסים הכי משובחים. והתורה חששה שהמלך ישלח עבדים שיגורו שם ויוכלו לשלוח לו את הסוסים הטובים ביותר שקנו לו.

"בספר סמ"ג הקשה: איך ישנן קהילות יהודים במצרים? וכן- איך הרמב"ם התגורר שם?

"ובספר יראים" תירץ: שהאיסור לחזור למצרים הוא דווקא מישראל."

"תרגום יונתן בן עוזיאל" מפרש: שאם למלך יהיו סוסים משובחים, המשרתים ירצו לרכוב עליהם להנאתם, ירכבו ויתגאו בהם, וכך במשך הזמן יתבטלו וינטשו את לימוד התורה. וממילא יהיו חייבים גלות, ויגלו שוב למצרים.

ומוסיף "הספרי": והרי קל וחומר הוא- ומה מצרים שה' כרת אתנו ברית שלא נראה אותם לעולם, אם נעשה עבירה נחזור לשם, על אחת כמה וכמה לשאר ארצות שאין ברית, שיהיו חייבים גלות.

דהיינו: ה' הבטיח לנו "לא תוסיפו לשוב בדרך הזה". שה' כרת ברית עם ישראל, שלא נחזור למצרים. ואם נעשה עבירה שנרבה סוסים – זה יגרום בעקיפין שנחזור למצרים.

ולמרות שנכרת ברית שלא נשוב לשם, קל וחומר שעבירה יכולה לגרום שנגלה לארצות אחרות שלא נכרתה ברית עליהם.

לנסוע לחו"ל זה מסוכן לא פחות מלהרבות סוסים

משרד החינוך היה שולח מידי 3 שנים מורים לארצות שונות בעולם, על מנת ללמד את העברית. וכל זאת בכדי להעלותם מאוחר יותר לארץ ישראל.

מכיוון שהמטרה העיקרית היא ללמדם תורה, לכן החליטו במשרד החינוך לחוקק חוק – אשר המורים היוצאים לחו"ל אינם יכולים להישאר יותר משלוש שנים, או במקרים מיוחדים ניתן להוסיף שנה אחת נוספת.

וכל זאת כדי להחליף צוות אחור מידי פעם, שלא יחמדו את המקום וירצו להשתקע שם. ועוד חוק – שצריכים ללמד אך ורק בלשון העברית, ולא בשפת המקום, מאותה סיבה. וזאת בכדי שלא יבטלו מהתורה.

והנה – באותו זמן שאני לימדתי שם קרה מקרה, שאחד מהצוות נתמנה להיות מנהל חינוכי, והוא הצליח במיוחד בתפקידו, אשר היה אמור להביא תלמידים לארץ.

אחרי כשנתיים, נתפתה להיכנס לביזנס של ברוזיל, ועלה בראשו רעיון יפה. מאחר ואין באותו אזור דגי קרפיון, ורוב הצבור שלנו התאוה לגפילטע פיש, החליט לעשות מעשה ולייבא דגים אלו ולמכרם ליהודים בכשרות מהודרת.

העסק הלך ופרח ולפתע גילה אחד ההורים כי במקום לטפל בתלמידים במסירות כמקדם, החל ראשו ורובו לשקוע בעסקי הדגים.

וראה המנהל האחראי הראשי, שבמקום ללמד ולפתח את בית הספר לתורה, נהיה לנו כאן פיתוח דגים. מיד התקשר למשרד החינוך ודיווח על הנעשה.

קמה מהומה רבתית במשרד החינוך, והוחלט להשעותו מתפקידו ולהשיבו לארץ. לא תורה ולא ביזנס.

בסופו של דבר "הגפילטע פיש" נשאר בארץ. [שנים לא היו דגי קרפיון בברזיל]

ומעניין לעניין באותו העניין:

ולי נראה לתרץ: שכיון שסנחריב בלבל את כל אומות העולם, לכן מותר לחזור למצרים.

מאחר והאסור לחזור לשם הוא משום שהמצרים היו מקולקלים יותר מכל אומות העולם, והיום הם רק פלחים.

ועוד תירוצ: שפעם הסוסים היו רק במצרים, כי הם היו מעקרים אותם שלא יולידו.

"האבן עזרא" מפרש: כי ה' גאלם משם ובשובם יחללו שם ה'. נראה לפרש את דבריו: שאם ה' הוציא אותנו ממצרים באותות ובמופתים ועשה אותנו לעם, למה שנחזור לשם ובכך מראים אנו שלא היינו צריכים את היציאה ממצרים.

יש הנוטש תורתו למען סוס – ויש הממיר סוס בתורה

אחד מידידי שבצרפת היה מורה בבית ספר. נפגשנו במנחה והפנה אותי לגביר גדול, נדבן טוב לב. ואמר לי: הוא אוהב לתרום לתלמידים העוסקים בתורה. כדאי לך להכירו, ובוודאי יעזור לך. ואכן כך הווה. קיבלני במאור פנים, ומסר לידי מעטפה עם סכום נכבד.

כעבור שבוע ימים, פגשתי שוב את ידידי המורה וביקשני לבוא לבקר את הגביר הנחמד, כיון שהוא עצוב ושבור ויושב מסוגר בביתו.

על מה ולמה? שאלתיו.

בוא ותראה. רוצה הוא ממך ברכות.

הוא לקחני ברכבו עד לבית גדול ורחב ידיים, מטופח ונאה כפי שרק עשיר יכול להרשות לעצמו.

נכנסנו לסלון ולפתע רואה אני אותו יושב כפוף ומכונס בתוך עצמו. אינו מעלה חיוך על פניו ולא מתייחס אלי כפי שהיה נוהג.

מה קרה? שאלתי את ידידי המורה. מי נפטר? אביו?

לא חלילה, השיבני המורה. זה הסוס!!

מה סוס? הוא יושב שבעה על סוס??

לא יושב שבעה, אך עצוב מאד. כיון שהפסיד סוס שעלה לו הון עתק - \$1,000,000 והסביר לי, שהעובד שהשתמש בו לתחרות סוסים רכב עליו, ולפתע הסוס נקע את רגלו, וצריך לירות בו למוות, כיון שאין אפשרות לטפל בו. והסוס סובל נורא.

כעת הפסיד המון כסף.

ניחמתי אותו למרות התדהמה שאחזה בי בתוך תוכי, והסברתי לו כמה שהתורה היא זו החשובה לנו. והתלמידים שלומדים אותה. ואין תחליף לתורתנו הקדושה.

לימים שמעתי כי מכר את יתר סוסיו ועלה לירושלים, וברוך הנותן בינה נטע בליבו שישב וילמד תורה.

הנה כמו שאמרנו: יש הממיר סוס בתורה.